

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

*М.Ю. Алаторських
здобувач кафедри міжнародних фінансів
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана*

Прямі іноземні інвестиції відіграють дедалі більшу роль у розвитку економік різних країн світу, їхнє надходження поліпшує стан і результативність національного господарства, сприяє залученню інноваційних технологій, поліпшенню якості перероблення та зберігання продуктів сільського господарства, використання ресурсів, насиченості внутрішнього ринку високоякісним продовольством, створенню нових робочих місць, нарощуванню експортного потенціалу й розвитку імпортозамінних виробництв, налагодженню економічних зв'язків між господарюючими суб'єктами тощо. Як основна рушійна сила феномена глобалізації міжнародний рух капіталу та прямі іноземні інвестиції сприяють формуванню міждержавних політичних альянсів і соціально-демографічним та економічним зрушенням в економіці окремих країн та їхніх угруповань.

Аналіз стану міжнародного інвестиційного процесу свідчить про:

– взаємозв'язок між розвитком міжнародних інвестицій та глобалізацією економіки. З одного боку, лібералізація інвестиційних режимів і більш вільний рух капіталів є одним з важливих факторів глобалізації міжнародної економіки. З іншого боку, глобалізація міжнародних фінансових ринків, усунення обмеження міграції грошово-кредитних ресурсів сприяє більш ефективному їх використанню, в тому числі, і прямих іноземних інвестицій;

– розвиток міжнародних інвестицій, що має своїм результатом значне підвищення ефективності економічного розвитку багатьох країн світу. Про це свідчить збільшення обсягу світової торгівлі за останніх 50 років в 17 разів (а світового ВВП - у 6 разів);

– вплив прямих іноземних інвестицій на формування сучасної світової економіки, полегшуючи країнам доступ до ринків і фінансових ресурсів, досвіду керування бізнесом. Вони також впливають на масштаби і напрями структурних зрушень усередині окремих країн і регіонів, коли ТНК, що їх застосовують, фактично сприяють здійсненню процесу економічної перебудови [1].

Аналітичне дослідження сучасних тенденцій та перспектив міжнародного інвестиційного процесу ЮНКТАД засвідчує, що посткризове відновлення відбувається нерівномірно, посилюючи тенденції структурних трансформацій докризового періоду.

Незважаючи на тривалість наслідків глобальної кризи, неоднозначної результативності антикризових політик, поглиблення проблеми заборгованості країн ЄС, притік прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в світі в 2011 р. збільшився до 1,5 трлн дол. США. Зростання відносно попереднього, 2010 р. склало суттєвих 16 %, хоча рівня рекордного передкризового 2007 р., коли притік ПІІ склав 2 трлн. дол. США, все ще не досягнуто. Розподіл обсягів світових інвестицій між групами країн склався наступним чином: потоки ПІІ до розвинутих країн зросли на 21 % до 748 млрд. дол. США, до країн, що розвиваються – на 11 % до рекордних 684 млрд. дол. США, до країн з трансформаційними економіками, що включають країни СНД, Південно-Східної Азії та Грузію, – на 25 % до 92 млрддол США. Важливе значення має трансформація галузевої структури світових прямих іноземних інвестицій. Так, після дворічного скорочення в 2011 р. збільшився на 43 % притік інвестицій в галузі добувної промисловості – до 200 млрддол США. Одночасно, зменшилися темпи приросту ПІІ в сектор послуг – 16 % до 570 млрддол США та обробну промисловість – 6 % до 660 млрддол США [2]. Таким чином, за абсолютними обсягами прямих іноземних інвестицій в розрізі регіонів, відбувається поступове вирівнювання між розвинутими країнами та країнами, що

розвиваються і трансформаційними, які в сукупності вже акумулюють 51 % світових ПІІ.

За галузевими пріоритетами зберігається домінування більш високотехнологічних секторів як реципієнтів міжнародних інвестиційних потоків.

Наслідком нестійкої динаміки ПІІ періоду посткризового відновлення стала зміненна галузева структура інвестицій за агрегованими секторами.

Зростання абсолютних та відносних показників нарощування обсягів ПІІ в галузі добувної промисловості викликане посиленням ризиків обмеженості ресурсів для зростаючого світового виробництва. По-перше, країни, що розвиваються і стали локомотивами зростання світового валового продукту, передусім Китай, мають ресурсовитратні економіки; по-друге, вкладання в добувні галузі є своєрідним засобом хеджування інвестиційних ризиків при нестійкості ринкової вартості інших активів. Скорочення обсягів інвестування в сферу послуг відбулось, головним чином за рахунок фінансових послуг (-52 % відносно 2005–2007 рр.), бізнес-послуг (-33 %), транспорту і комунікацій (-31 %).

Посилення загроз другої хвилі світової фінансової кризи обмежує можливості укладання двосторонніх та багатосторонніх міжнародних інвестиційних угод, кількість яких за 2011 р. склала лише 47 проти близько 220 станом на середину 90-х рр. [3]. До того ж, в практиці національного та регіонального регулювання процесів іноземного інвестування посилюються тенденції врахування вимог корпоративної соціальної відповідальності, захисту навколишнього природного середовища, забезпечення умов стійкого самопідтримуючого розвитку. Таким чином, посткризова динаміка світових фінансових потоків характеризується поступовою зміною механізмів взаємодій учасників ринку, з'являються нововведення на національному та міжнародному рівнях формування та здійснення інвестиційної політики.

Література:

1. Міжнародна інвестиційна діяльність: Підручник / Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Гунський, О.М. Мозговий та ін.; Д.Г. Лук'яненко (ред.); Київський національний економічний ун-т. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.
2. Пенцак С.П. Теоретичні аспекти інвестиційного розвитку // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – №24. – С. 28-32
3. Миронов М.Д., Обушина Н.І. Прямі іноземні інвестиції як чинник структурної перебудови в умовах європейських гео економічних трансформацій // Теорія мікро-макроекономіки: Збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 34. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tmm/2010_35/4.pdf.